บทความพิเศษ **Special Article**

การวิเคราะห์เนื้อหาบทความเรื่องโรคเอดส์ของวารสารโรคเอดส์ที่เผยแพร่ระหว่าง ปี พ.ศ. 2555-2564

Documentary Analysis of Thai AIDS Journal Published during the Years 2012-2021

ผกามาศ แตงคูหา *
สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 11 นครศรีธรรมราช
กรมควบคุมโรค

Phakamat Tangkuha
Office of Disease Prevention and Control,
Region 11 Nakhon Si Thammarat,
Department of Disease Control

*Corresponding author e-mail: bpt_05@hotmail.com

DOI: 10.14456/taj.2023.1

Received: September 13, 2022 | Revised: November 21, 2022 | Accepted: January 04, 2023

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาบทความเรื่องโรคเอดส์ที่เผยแพร่ในวารสารโรคเอดส์ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555-2564 โดยการศึกษาเชิงสำรวจแบบการวิเคราะห์เอกสาร (documentary analysis) ในรูปแบบบทความผ่านการประยุกต์ใช้แบบบันทึกบทความ และวิเคราะห์เนื้อหาบทความ (content analysis) โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ด้วยวิธีการแจกแจงความถี่ จำนวนนับ และร้อยละในการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งจากผลการศึกษาพบว่าตลอดระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมา วารสารโรคเอดส์ได้เผยแพร่บทความที่เกี่ยวข้องกับโรคเอดส์ วัณโรค โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และโรคไวรัสตับอักเสบ บี และ ซี โดยเป็นประเด็นโรคเอดส์ถึง 105 เรื่อง ในบทความ 1 เรื่อง มีจำนวนหน้าเฉลี่ยอยู่ที่ 12 หน้า และทุกบทความมีบทคัดย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ส่วนใหญ่เป็นบทความวิชาการสูงสุด 74 เรื่อง (ร้อยละ 70.48) ใช้รูปแบบการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) สูงสุด 76 เรื่อง (ร้อยละ 72.38) เป็นบทความที่บุคลากรสังกัดกระทรวงสาธารณสุขเป็นผู้เขียนหลักสูงสุด 65 เรื่อง (ร้อยละ 61.90) บทความส่วนใหญ่ใช้กลุ่มประชากรเป้าหมายเป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา โดยมีคู่เพศสัมพันธ์ของประชากรหลักและผู้ติดเชื้อสูงสุด 47 เรื่อง (ร้อยละ 44.76) มีประเด็นวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยด้านสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์สูงสุด 49 เรื่อง (ร้อยละ 46.67) ยังมีการศึกษาในลักษณะที่คล้ายคลึงกันในสาขาวิชาอื่น โดยเป็นที่น่าสังเกตว่า ไม่พบบทความวิจัยด้านวิทยาศาสตร์พื้นฐานและชีววิทยาทางการแพทย์ได้รับการเผยแพร่ผ่านวารสารโรคเอดส์ มีเพียงการรายงานความคืบหน้าการพัฒนาวัคซีนที่เกี่ยวข้องกับการติดเชื้อเอชไอวีในที่ประชุมระดับโลก ซึ่งไม่เป็นไปตามองค์ประกอบของบทความ แม้ว่าการศึกษาครั้งนี้จะยังไม่สามารถประเมินภาพรวมของประเทศไทยในการดำเนินงานเพื่อยุติปัญหาเอดส์ได้ แต่ก็ทำให้เห็นทิศทางการดำเนินงานของวารสารโรคเอดส์ว่ายังขาดการนำเสนอบทความหรือประเด็นวิชาการในด้านใดบ้าง การศึกษาวิจัยต่อในอนาคต ควรศึกษาหรือวิเคราะห์ประเด็นเพิ่มเติม ได้แก่ (1) การวิเคราะห์บทความที่เผยแพร่ในวารสารโรคเอดส์ที่เป็นประเด็นโรคอื่น ๆ (วัณโรค โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และโรคไวรัสตับอักเสบ บี และ ซี) (2) การวิเคราะห์เนื้อหาบทความวารสารโรคเอดส์ต่อเนื่องทุก 5 หรือ 10 ปี และ (3) เปรียบเทียบข้อมูลการส่งบทความเข้ามาเผยแพร่ในวารสารโรคเอดส์ในแต่ละช่วงเวลากับแนวทาง/นโยบายการดำเนินงานของวารสารโรคเอดส์

Abstract

The objective of this study was to analyze the content of AIDS articles published in Thai AIDS Journal from the year 2012 to 2021. We used documentary analysis where information from the articles was abstracted on a standardized form for subsequent content analysis; and we used descriptive statistics to summarize frequency distribution, counts and percentage. The results showed that in the past 10 years, 105 AIDS articles were published in the Thai AIDS Journal. On average, the articles were 12-pages long and contained abstracts both in Thai and English. Of these, 74 (70.48%) were academic articles, 76 articles (72.38%) applied quantitative research methods and 65 articles (61.90%) had Ministry of Public Health Staff as lead author. Of these articles, 47 (44.76%) focused on sex partners of key populations and PLHIV and 49 (46.67%) were articles from social and behavioral science studies. Of note, the Thai AIDS Journal did not publish basic science or biomedical research articles. Although it did publish a progress report on HIV-related vaccine development from a global conference, this was not considered an academic paper. While this documentary analysis of the published articles may not be able to provide a comprehensive overview of Thailand's overall efforts to end HIV/AIDS, it did suggest the publication trends of the Thai AIDS Journal and topics that were lacking. Further research to strengthen the academic credibility of the Thai AIDS Journal include (1) additional analysis of articles published in AIDS journals on other diseases (tuberculosis, sexually transmitted diseases, and hepatitis B and C); (2) periodic analysis of Thai AIDS Journal articles every 5 or 10 years; and (3) review and comparison of contents of the published articles over time with the journal guidelines/policies.

คำสำคัญ	**Keywords**
วารสาร, วารสารโรคเอดส์, การวิเคราะห์เนื้อหา, การวิเคราะห์เอกสาร, เอดส์, เอชไอวี	*peer-reviewed journal, Thai AIDS Journal, content analysis, documentary analysis, AIDS, HIV*

บทนำ

ปัญหาการติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์ เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในประเทศไทยมากกว่า 35 ปี และเป็นปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญในช่วงแรก ข้อมูลจากกรมควบคุมโรค คาดว่าในปี พ.ศ. 2564 ประเทศไทยจะพบผู้ติดเชื้อเอชไอวีรายใหม่ประมาณ 6,500 คน ผู้ติดเชื้อที่ยังมีชีวิตอยู่ประมาณ 520,000 คน กำลังรับยาต้านไวรัส 447,061 คน และมีผู้เสียชีวิตจากการติดเชื้อเอชไอวีประมาณ 9,300 คน[1] การแก้ไขและยุติปัญหาโรคเอดส์ให้ประสบความสำเร็จต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนตามยุทธศาสตร์แห่งชาติว่าด้วยการยุติปัญหาเอดส์ พ.ศ. 2560-2573 ซึ่งกำหนดเป้าหมายหลักที่ต้องดำเนินการให้สำเร็จภายในปี พ.ศ. 2573 ได้แก่ 1. ลดการติดเชื้อเอชไอวีรายใหม่ให้เหลือปีละไม่เกิน 1,000 ราย 2. ลดการเสียชีวิตในผู้ป่วยเอดส์เหลือปีละไม่เกิน 4,000 ราย 3. ลดการเลือกปฏิบัติอันเกี่ยวเนื่องจากเอชไอวีและเพศภาวะลงร้อยละ 90 เพื่อยับยั้งการระบาดของเอชไอวีไม่ให้เป็นปัญหาด้านสาธารณสุข ภายในปี ค.ศ. 2030 หรือ พ.ศ. 2573 การดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายได้ต้องอาศัย 6 ยุทธศาสตร์ ที่มุ่งเน้นการให้บริการแบบผสมผสานที่มีประสิทธิผล และเชื่อมโยงการป้องกันให้ต่อเนื่องกับการรักษาอย่างครอบคลุมในกลุ่มประชากรหลัก โดยเริ่มต้นจากการเข้าถึงเพื่อให้ความรู้และอุปกรณ์

ป้องกัน การชักชวนเข้าสู่ระบบบริการ การคัดกรองและตรวจเอชไอวี การรักษาด้วยยาต้านไวรัสในผู้ที่พบผลเลือดบวก และการคงอยู่ในระบบดูแลต่อเนื่อง (Reach-Recruit-Test-Treat-Retain)[2] แม้ว่าประเทศไทยจะได้รับการยกย่องว่าเป็นประเทศผู้นำในด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์แล้วก็ตาม แต่ความก้าวหน้าในด้านวิทยาการทางการแพทย์และสาธารณสุขยังคงต้องพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ความรู้และข้อมูลข่าวสารเรื่องโรคเอดส์และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ที่เป็นองค์ความรู้และเทคโนโลยีที่เป็นปัจจุบันจึงมีความสำคัญในการพัฒนาศักยภาพบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุขเป็นอย่างมาก รวมทั้งการให้ข้อมูลข่าวสารอันเป็นการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาองค์ความรู้ให้แก่บุคลากรในด้านวิทยาการใหม่ ๆ ทางการแพทย์และสาธารณสุข ในการนำองค์ความรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไปใช้ในการพัฒนาควบคู่กับการป้องกันและแก้ไขปัญหาโรคดังกล่าวต่อไป

วารสารโรคเอดส์ เป็นวารสารวิชาการที่ส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงาน บุคลากรสาธารณสุข และนักวิจัยได้มีโอกาสเผยแพร่ผลงานวิชาการและองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับโรคเอดส์ วัณโรค โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และโรคไวรัสตับอักเสบ บี และ ซี และเป็นแหล่งข้อมูลเพื่อการค้นคว้า อ้างอิงทางวิชาการ ซึ่งเนื้อหาบทความ/ผลงานวิจัย จะนำเสนอข้อมูลข่าวสารวิทยาการความก้าวหน้าทางการแพทย์สาธารณสุข และสนับสนุนองค์ความรู้ให้แก่บุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุขนำไปประยุกต์ใช้ในการบริการประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาโรคดังกล่าวให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อส่งเสริมสนับสนุนงานด้านวิชาการโดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของผู้ดำเนินงาน ได้เผยแพร่ผลงานวิชาการในรูปแบบออนไลน์ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาโรคเอดส์ โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และโรคไวรัสตับอักเสบ บี และ ซี รวมถึงเป็นแหล่งค้นคว้า อ้างอิงทางวิชาการในยุคดิจิทัลต่อไป โดยมีกำหนดการเผยแพร่ปีละ 3 ฉบับ ได้แก่ ฉบับที่ 1 ตั้งแต่เดือนมกราคม-เมษายน ฉบับที่ 2 ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม-สิงหาคม และฉบับที่ 3 ตั้งแต่เดือนกันยายน-ธันวาคม

การพัฒนาคุณภาพวารสารโรคเอดส์ มีการดำเนินการพัฒนา ปรับปรุง แก้ไของค์ประกอบต่าง ๆ ให้เป็นไปตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพวารสารโดยศูนย์ดัชนีอ้างอิงวารสารไทย (Thai-Journal Citation Index Centre: TCI) ที่ได้จัดกลุ่มวารสารที่สมัครเข้ารับการประเมินคุณภาพในประเทศไทย ออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้ กลุ่มที่ 1 วารสารที่ผ่านการรับรองคุณภาพของ TCI และอยู่ในฐานข้อมูล TCI และสามารถส่งข้อมูลเพื่อพิจารณาเข้าสู่ฐานข้อมูลดัชนีการอ้างอิงวารสารสำหรับประเทศในกลุ่มประเทศอาเซียน (ASEAN Citation Index: ACI) ได้ กลุ่มที่ 2 วารสารที่ผ่านการรับรองคุณภาพของ TCI และอยู่ในฐานข้อมูลของ TCI และกลุ่มที่ 3 วารสารที่ไม่ผ่านการรับรองคุณภาพและอาจไม่ปรากฏอยู่ในฐานข้อมูล TCI ในอนาคต โดยผลการประเมินคุณภาพวารสารโรคเอดส์ได้รับการเลื่อนระดับตามรอบปีของการประเมินอย่างต่อเนื่อง จากกลุ่มที่ 3 (ปี พ.ศ. 2557-2561) เป็นกลุ่มที่ 2 (ปี พ.ศ. 2562-2564) จนมาเป็นกลุ่มที่ 1 (ปี พ.ศ. 2565-2567)[3] จึงเป็นโอกาสให้วารสารโรคเอดส์สามารถเปิดรับผลงานทางวิชาการ องค์ความรู้ในรูปแบบบทความจากบุคลากรที่ปฏิบัติงานได้เพิ่มขึ้น

จากความสำคัญในข้างต้นทำให้ผู้รับผิดชอบงานวารสารโรคเอดส์ สนใจศึกษาเชิงสำรวจแบบการวิเคราะห์เอกสาร รูปแบบบทความที่จะวิเคราะห์เนื้อหาคือบทความที่เกี่ยวข้องกับโรคเอดส์ที่เผยแพร่ในวารสารโรคเอดส์ ระหว่างปี พ.ศ. 2555-2564 (ปีที่ 24-33) เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสนับสนุน อ้างอิงการดำเนินงานที่โดดเด่น อันสอดคล้องกับยุทธศาสตร์แห่งชาติว่าด้วยการยุติปัญหาเอดส์ พ.ศ. 2560 - 2573[2]

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์เอกสารบทความ และเนื้อหาบทความที่เกี่ยวข้องกับโรคเอดส์ที่เผยแพร่ในวารสารโรคเอดส์ ระหว่าง ปี พ.ศ. 2555-2564 (ปีที่ 24-33) เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสนับสนุน อ้างอิงการดำเนินงานที่โดดเด่น อันสอดคล้องกับยุทธศาสตร์แห่งชาติว่าด้วยการยุติปัญหาเอดส์ พ.ศ. 2560-2573[2]

วัสดุและวิธีการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ใช้การศึกษาเชิงสำรวจแบบการวิเคราะห์เอกสาร (documentary analysis) ที่เป็นลายลักษณ์อักษร เป็นการศึกษาถึงลักษณะสภาพความเป็นอยู่ เพื่อให้ทราบข้อเท็จจริงในการวางแผนและปรับปรุงให้ดีขึ้น โดยอาศัยการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) แล้วสังเคราะห์ และนำเสนอข้อมูลตามประเด็นที่กำหนดไว้[4-7]

ผู้ศึกษาดำเนินการรวบรวม และคัดเลือกข้อมูลโดยกำหนดเกณฑ์การคัดเลือกบทความที่เกี่ยวข้องกับโรคเอดส์ ที่เผยแพร่ในวารสารโรคเอดส์ ระหว่างปี พ.ศ. 2555-2564 (ปีที่ 24-33) โดยไม่รวมถึงวัณโรค โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และโรคไวรัสตับอักเสบ บี และ ซี

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ผู้ศึกษาดำเนินการสร้างเครื่องมือในการศึกษาโดยประยุกต์ใช้แบบบันทึกข้อมูลบทความ จากบทความของอัญชลิตตา อินทะไชย และคณะ[8] และอินทิรา นนทชัย[9] 1 ชุด สำหรับ 1 บทความ กำหนดหัวข้อการวิเคราะห์และการบันทึกรายละเอียดต่าง ๆ จำนวน 4 ส่วน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

แบบบันทึกข้อมูลบทความ แบ่งเป็น 4 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทางบรรณานุกรมของบทความ ประกอบด้วย ปีที่พิมพ์ ฉบับที่ ภาษาที่ใช้เขียนในบทความ จำนวนหน้าของบทความ

ส่วนที่ 2 คุณลักษณะของผู้เขียน ประกอบด้วย จำนวนผู้เขียนบทความ ชื่อผู้เขียนบทความ และสังกัด/หน่วยงานของผู้เขียนบทความ แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มบุคลากรสังกัดกระทรวงสาธารณสุข กลุ่มบุคลากรสังกัดมหาวิทยาลัย และกลุ่มบุคลากรสังกัดอื่น ๆ

ส่วนที่ 3 คุณลักษณะของบทความ ได้แก่

3.1 ประเภทของบทความ ได้แก่ บทความวิจัย และบทความวิชาการ โดยจะจัดบทความปริทัศน์หรือบทความฟื้นวิชา และรายงานผู้ป่วย ให้อยู่ในกลุ่มบทความวิชาการ และไม่นำบทวิจารณ์หนังสือมาวิเคราะห์ในการศึกษานี้

3.2 รูปแบบการศึกษาวิจัย ได้แก่

3.2.1 การศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research)

3.2.2 การศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research)

3.2.3 การศึกษาวิจัยแบบผสมผสาน (mixed methods research)

3.3 กลุ่มตัวอย่างที่ดำเนินการศึกษาในบทความได้จำแนกกลุ่มตามกลุ่มประชากรเป้าหมายของยุทธศาสตร์ว่าด้วยการยุติปัญหาเอดส์ พ.ศ. 2560 -2573[2] ออกเป็น 7 กลุ่มประชากร ได้แก่

3.3.1 กลุ่มชายที่มีเพศสัมพันธ์กับชาย (men who have sex with men: MSM)

3.3.2 กลุ่มผู้หญิงข้ามเพศ (transgender women: TGW)

3.3.3 กลุ่มพนักงานบริการ (sex workers: SW) และผู้ซื้อบริการ (clients)

3.3.4 กลุ่มผู้ใช้สารเสพติดด้วยวิธีฉีดและวิธีอื่น ๆ (people who inject drugs: PWID)

3.3.5 คู่เพศสัมพันธ์ของประชากรหลักและผู้ติดเชื้อ (partners of key populations and people living with HIV)

3.3.6 กลุ่มผู้ต้องขังในเรือนจำและเยาวชนในสถานพินิจ (prisoners and youth in detention center)

3.3.7 กลุ่มประชากรที่มีภาวะเสี่ยงสูงอื่น ๆ (other high-risk populations)

3.4 ขอบเขตการวิเคราะห์เนื้อหาบทความ จากการทบทวนเอกสารทางวิชาการด้านโรคเอดส์[10-12] สามารถกำหนดเกณฑ์จำแนกตามประเด็นวิชาการของบทความ โดยกำหนดให้มีขอบเขตเนื้อหาที่เกี่ยวข้อง 6 ประเด็น ดังนี้

3.4.1 การวิจัยด้านวิทยาศาสตร์พื้นฐานและชีววิทยาทางการแพทย์ (basic science and biomedical research on HIV/AIDS) ประกอบด้วย

- การวิจัยเกี่ยวกับไวรัสวิทยา (virology)

- การทดลองในสัตว์ (animal research)
- การวิจัยเกี่ยวกับวัคซีน (vaccine research)
- ภูมิคุ้มกันวิทยา (Immunology)
- จุลชีววิทยา (microbiology)

3.4.2 การวิจัยทางคลินิกเกี่ยวกับโรคเอดส์ (clinical research on HIV/AIDS) ประกอบด้วย

- การวิจัยเกี่ยวกับการใช้ยาต้านไวรัสเอดส์ (research on antiretroviral drugs use)
- พันธุกรรมบำบัด (gene therapy)
- การป้องกันการติดเชื้อฉวยโอกาส (prevention of opportunistic infections)
- การรักษาการติดเชื้อฉวยโอกาส (treatment of opportunistic infections)
- การพยาบาล การดูแลเพื่อบรรเทาอาการ (nursing and care to relieve symptoms)
- การพยาบาล และการดูแลแบบประคับประคอง (nursing and palliative care)

3.4.3 การวิจัยทางด้านระบาดวิทยาของโรคเอดส์ การป้องกันโรคเอดส์ และการสาธารณสุข (epidemiology, prevention, and public health on HIV/AIDS) ประกอบด้วย

- การวิจัยเกี่ยวกับอุบัติการและความชุกของการติดเชื้อเอชไอวี (research on HIV incidence and HIV prevalence)
- ธรรมชาติของการเกิดโรคเอดส์ (AIDS pathology)
- การศึกษาเรื่องประชากรในด้านการแพร่ระบาด และปัจจัยเสี่ยงของการติดเชื้อเอชไอวี (HIV transmission studies and factors affecting HIV infection)
- กลวิธีที่ทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่มีผลต่อการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี (HIV Behavioral prevention interventions)
- ยุทธศาสตร์ต่าง ๆ ทางด้านสาธารณสุขที่นำมาใช้ และมีผลต่อการลดการแพร่ระบาดของโรคเอดส์ (public health intervention to reduce HIV transmission)

3.4.4 การวิจัยทางด้านสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์ (social and behavioral science research on HIV/AIDS) ประกอบด้วย

- การวิจัยทางด้านเศรษฐศาสตร์ (economics research)
- การศึกษาเชิงนโยบาย (policy studies)
- กฎหมายและจริยธรรม (law & ethics)
- สิทธิมนุษยชน (human rights)
- พฤติกรรมทางเพศ (sexual behavior)
- มานุษยวิทยา (anthropology)
- จิตวิทยา (psychology)
- สังคมวิทยา (sociology)
- การศึกษาที่เกี่ยวกับการพัฒนาการต่าง ๆ (developmental studies)

3.4.5 การติดตามและประเมินผล (monitoring & evaluation) ประกอบด้วย

- การประเมินความคุ้มค่า (cost effectiveness analysis)
- เศรษฐศาสตร์สาธารณสุข (public health economics)
- การติดตามและประเมินผลโครงการ แนวทางการดำเนินงาน มาตรการ (monitoring and evaluation of program implementation)

3.4.6 การตีตราและเลือกปฏิบัติ (stigma and discrimination) ประกอบด้วย

- สิทธิ (human rights)
- เพศสภาวะ และเพศวิถี (gender & sexuality)
- การละเมิดสิทธิ (human rights violations)
- การตีตราและการเลือกปฏิบัติต่อผู้ติดเชื้อเอชไอวี (stigma & discrimination towards PLHIV)

3.5 ขอบเขตของการวิเคราะห์เอกสารอ้างอิง ในบทความ ได้แก่ รายการเอกสารอ้างอิงในบทความ ประเภทเอกสารอ้างอิง และอายุของเอกสารอ้างอิง

3.5.1 ประเภทเอกสารอ้างอิง

3.5.1.1 หนังสือ/ตำรา

3.5.1.2 บทความในวารสาร

3.5.1.3 ฐานข้อมูล

3.5.1.4 บทความในหนังสือพิมพ์

3.5.1.5 รายงานการประชุม สัมมนาวิชาการ

3.5.1.6 วิทยานิพนธ์

3.5.1.7 สื่ออิเล็กทรอนิกส์

3.5.1.8 เว็บไซต์/โฮมเพจ

3.5.1.9 สื่ออื่น ๆ

3.5.2 อายุของเอกสารอ้างอิง

ส่วนที่ 4 คุณลักษณะของคำสำคัญในบทความ แบบคำ และแบบวลี

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ดำเนินการอ่านเนื้อหาบทความที่เผยแพร่ในวารสารโรคเอดส์ที่เป็นไปตามเกณฑ์การคัดเลือก ซึ่งเป็นข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data sources) อย่างละเอียด แล้ววิเคราะห์เนื้อหาของบทความตามหัวข้อการวิเคราะห์ที่กำหนด กรณีที่บทความมีขอบเขตเนื้อหาครอบคลุมหลายหัวข้อ จะพิจารณาให้อยู่ในหัวข้อที่มีเนื้อหามากที่สุดเพียงหนึ่งหัวข้อ ได้แก่

1.1 ภาษาที่ใช้ในการเขียนบทความ

1.2 จำนวนหน้าของบทความ

1.3 จำนวนผู้เขียนบทความ

1.4 สังกัด/หน่วยงานของผู้เขียน

1.5 รูปแบบการศึกษาวิจัยของบทความ

1.6 กลุ่มตัวอย่างที่ดำเนินการศึกษาในบทความ

1.7 เนื้อหาบทความ

1.8 จำนวนเอกสารอ้างอิงทั้งหมดในบทความ

1.9 ภาษาของเอกสารอ้างอิงแต่ละรายการ

1.10 อายุของเอกสารอ้างอิงแต่ละรายการ

1.11 ประเภทของเอกสารอ้างอิงแต่ละรายการ

1.12 คำสำคัญในบทความ

2. นำข้อมูลที่รวบรวมได้บันทึกลงในตารางวิเคราะห์ที่สร้างขึ้น

3. รวมจำนวนข้อมูลในแต่ละตาราง

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ สถิติพรรณนา ด้วยวิธีการแจกแจงความถี่ จำนวนนับ การหาค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย

ผลการศึกษา

ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555-2564 วารสารโรคเอดส์ (ปีที่ 24-33) จำนวนทั้งสิ้น 30 ฉบับ จากข้อมูลทางบรรณานุกรมของบทความมีจำนวนที่เผยแพร่ในวารสารโรคเอดส์ทั้งสิ้น 144 เรื่อง เกี่ยวกับโรคเอดส์ จำนวนทั้งสิ้น 105 เรื่อง จำนวนหน้าเฉลี่ยของบทความ 1 เรื่อง อยู่ที่ 12 หน้า ทุกบทความมีบทคัดย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ส่วนภาษาที่ใช้เขียนเนื้อหาตามองค์ประกอบของบทความ สามารถแบ่งออกเป็นภาษาไทย จำนวน 103 เรื่อง (ร้อยละ 98.10) และภาษาอังกฤษ 2 เรื่อง (ร้อยละ 1.90) (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ภาษาที่ใช้เขียนบทความที่เกี่ยวข้องกับโรคเอดส์ที่เผยแพร่ในวารสารโรคเอดส์ ปี พ.ศ. 2555-2564 (ปีที่ 24-33)

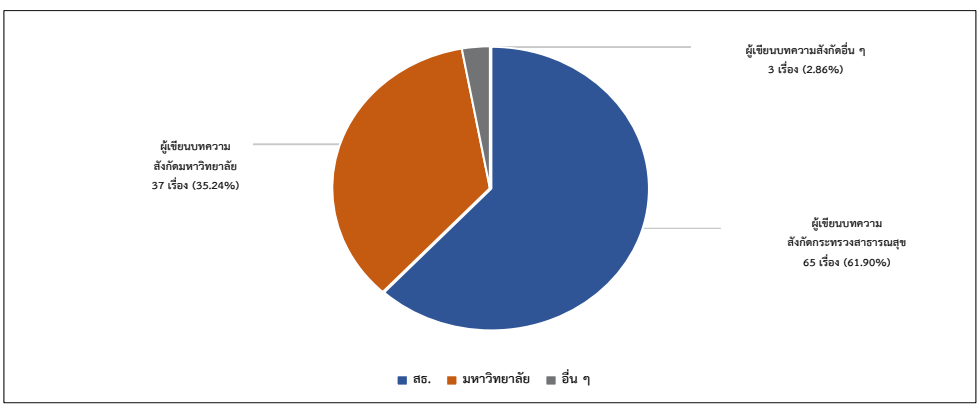
ภาษาที่ใช้เขียนบทความที่เกี่ยวข้องกับโรคเอดส์	จำนวน (เรื่อง)	ร้อยละ
บทคัดย่อ	105	100.00
- เนื้อหาตามองค์ประกอบบทความ (ภาษาไทย)	103	98.10
- เนื้อหาตามองค์ประกอบบทความ (ภาษาอังกฤษ)	2	1.90

ตามคุณลักษณะของผู้เขียนบทความ มีจำนวนทั้งสิ้น 269 คน เป็นบุคลากรสังกัดกระทรวงสาธารณสุข 170 คน (ร้อยละ 63.20) ซึ่งเป็นบุคลากรจากส่วนกลาง 106 คน (ร้อยละ 39.41) บุคลากรจากส่วนภูมิภาค (สำนักงานป้องกันควบคุมโรค-สคร.) 30 คน (ร้อยละ 11.15) และบุคลากรระดับพื้นที่ ได้แก่ สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ (สสอ.) สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด (สสจ.) โรงพยาบาลศูนย์ (รพศ.) โรงพยาบาลทั่วไป (รพท.) และโรงพยาบาลชุมชน (รพช.) 34 คน (ร้อยละ 12.64) บุคลากรสังกัดมหาวิทยาลัย 78 คน (ร้อยละ 28.99) และบุคลากรสังกัดอื่น ๆ เช่น องค์กรไม่แสวงหาผลกำไร หน่วยงานทหาร องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น กรมราชทัณฑ์ 21 คน (ร้อยละ 7.81) ทั้งนี้สามารถจำแนกบทความตามสังกัดผู้เขียนหลัก มาจากบุคลากรสังกัดกระทรวงสาธารณสุข 65 เรื่อง (ร้อยละ 61.90) จากบุคลากรสังกัดมหาวิทยาลัย 37 เรื่อง (ร้อยละ 35.24) และสังกัดอื่น ๆ 3 เรื่อง (ร้อยละ 2.86) และหากจำแนกสังกัดของผู้เขียนบทความตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพวารสาร (เกณฑ์รอง) โดยศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย กำหนดให้วารสารต้องตีพิมพ์บทความที่มีผู้เขียนมาจากหลากหลายหน่วยงานทั้งภายในและภายนอก หน่วยงานภายใน คือ หน่วยงานที่จัดทำวารสาร หน่วยงานภายนอก คือ หน่วยงานอื่นที่ไม่ใช่หน่วยงานที่จัดทำวารสาร ในกรณีที่บทความมีผู้เขียนทั้งจากหน่วยงานภายในและหน่วยงานภายนอก จะถือว่าเป็นบทความจากหน่วยงานภายนอก จากการรวบรวมข้อมูลพบว่า มีผู้เขียนจากหน่วยงานภายใน 58 เรื่อง (ร้อยละ 55.24) จากหน่วยงานภายนอก 47 เรื่อง (ร้อยละ 44.76) (ตารางที่ 2 แผนภูมิที่ 1 และ 2)

ตารางที่ 2 สังกัดของผู้เขียนบทความที่เผยแพร่ในวารสารโรคเอดส์ ปี พ.ศ. 2555-2564 (ปีที่ 24-33)

สังกัดของบุคลากร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
กระทรวงสาธารณสุข	170	63.20
- ส่วนกลาง	106	39.41
- ส่วนภูมิภาค (สคร.)	30	11.15
- ระดับพื้นที่ (สสอ., สสจ., รพศ., รพท. รพช.)	34	12.64
มหาวิทยาลัย	78	28.99
อื่น ๆ	21	7.81
รวม	**269**	**100.00**

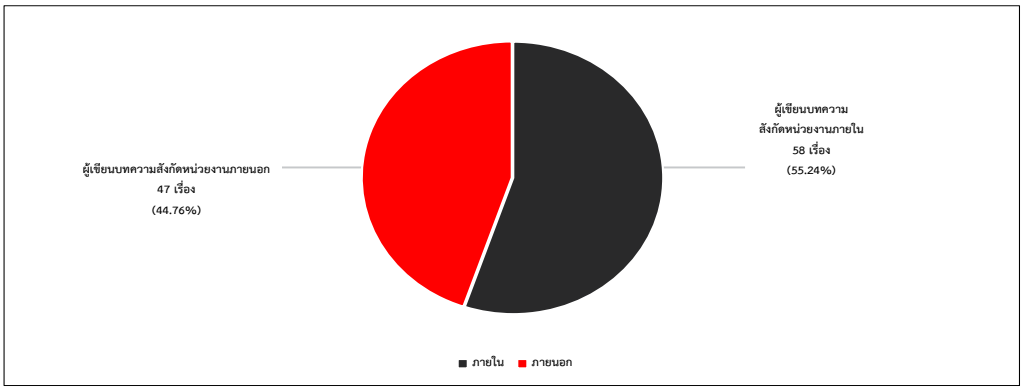
แผนภูมิที่ 1 สังกัดของผู้เขียนบทความหลักที่เผยแพร่ในวารสารโรคเอดส์ ปี พ.ศ. 2555-2564 (ปีที่ 24-33)

ด้านคุณลักษณะของบทความที่เกี่ยวข้องกับโรคเอดส์ สามารถจำแนกตามหัวข้อการวิเคราะห์ ดังนี้

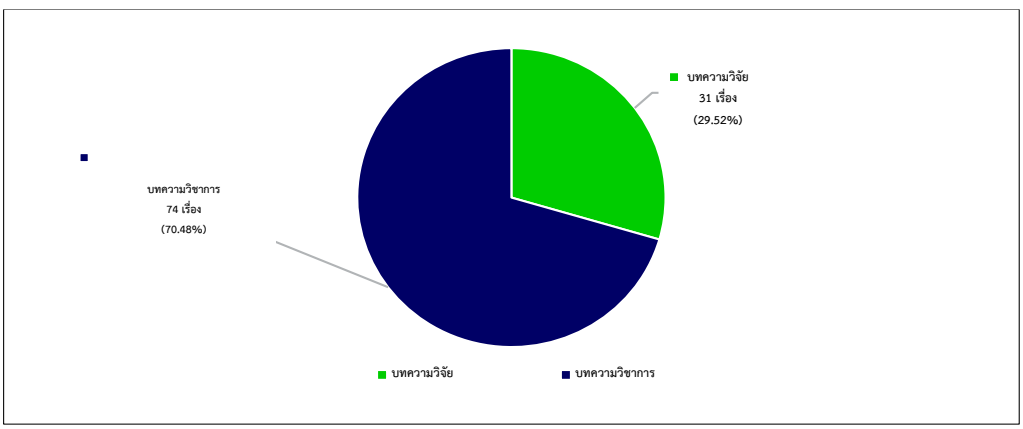
1. ประเภทของบทความ แบ่งออกเป็นบทความวิจัย 31 เรื่อง (ร้อยละ 29.52) และบทความวิชาการ 74 เรื่อง

แผนภูมิที่ 2 สังกัดหน่วยงานของผู้เขียนบทความที่เผยแพร่ในวารสารโรคเอดส์ ปี พ.ศ. 2555-2564 (ปีที่ 24-33)

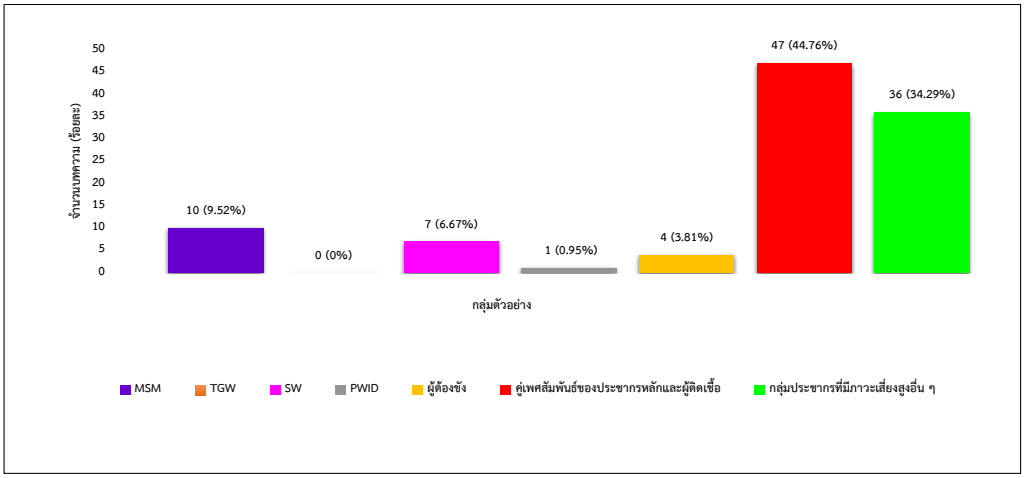

(ร้อยละ 70.48) 2. รูปแบบการศึกษาวิจัย พบว่า มีรูปแบบการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) สูงสุด 76 เรื่อง (ร้อยละ 72.38) รองลงมา คือ การวิจัยแบบผสมผสาน (mixed methods research) 22 เรื่อง (ร้อยละ 20.95) และต่ำสุดคือ การวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) 7 เรื่อง (ร้อยละ 6.67) 3. กลุ่มตัวอย่างสำหรับการศึกษาในบทความโรคเอดส์แต่ละเรื่อง สามารถแบ่งเป็น 7 กลุ่ม ตามกลุ่มประชากรเป้าหมาย โดยอ้างอิงตามยุทธศาสตร์แห่งชาติว่าด้วยการยุติปัญหาเอดส์ พ.ศ. 2560 -2573 พบว่า คู่เพศสัมพันธ์ของประชากรหลักและผู้ติดเชื้อเป็นกลุ่มตัวอย่างในบทความมากที่สุด 47 เรื่อง (ร้อยละ 44.76) รองลงมาเป็นอันดับที่ 2 ได้แก่ กลุ่มประชากรที่มีภาวะเสี่ยงสูงอื่น ๆ 36 เรื่อง (ร้อยละ 34.29) อันดับที่ 3 ได้แก่ กลุ่มชายที่มีเพศสัมพันธ์กับชาย 10 เรื่อง (ร้อยละ 9.52) อันดับที่ 4 ได้แก่ กลุ่มพนักงานบริการ 7 เรื่อง (ร้อยละ 6.67) อันดับที่ 5 ได้แก่ กลุ่มผู้ต้องขังในเรือนจำและเยาวชนในสถานพินิจ 4 เรื่อง (ร้อยละ 3.81) และอันดับที่ 6 ได้แก่ กลุ่มผู้ใช้สารเสพติดด้วยวิธีฉีดและวิธีอื่น ๆ 1 เรื่อง (ร้อยละ 0.95) ทั้งนี้ไม่มีกลุ่มผู้หญิงข้ามเพศที่ถูกนำมาเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ดำเนินการศึกษาในบทความ (แผนภูมิที่ 3 และ 4)

แผนภูมิที่ 3 จำนวน และร้อยละของบทความ จำแนกตามประเภทบทความที่เผยแพร่ในวารสารโรคเอดส์ ปี พ.ศ. 2555-2564 (ปีที่ 24 - 33)

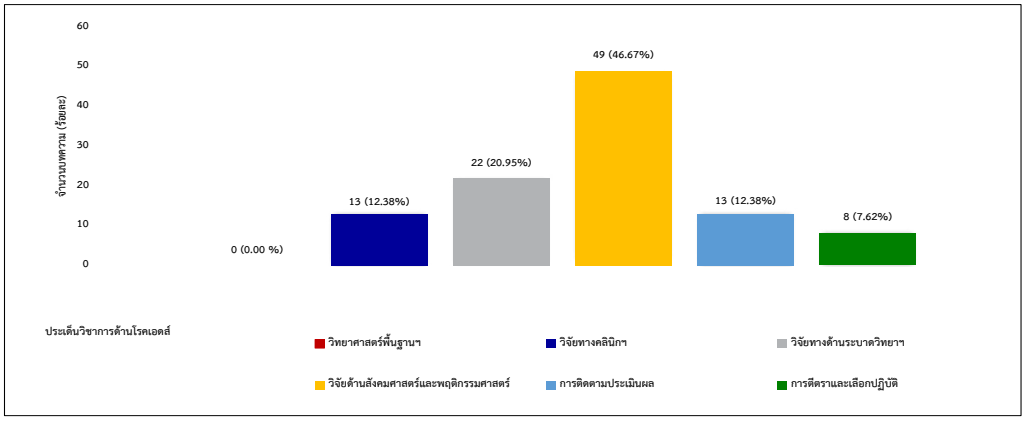

แผนภูมิที่ 4 กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาในบทความที่เผยแพร่ในวารสารโรคเอดส์ ปี พ.ศ. 2555-2564 (ปีที่ 24-33)

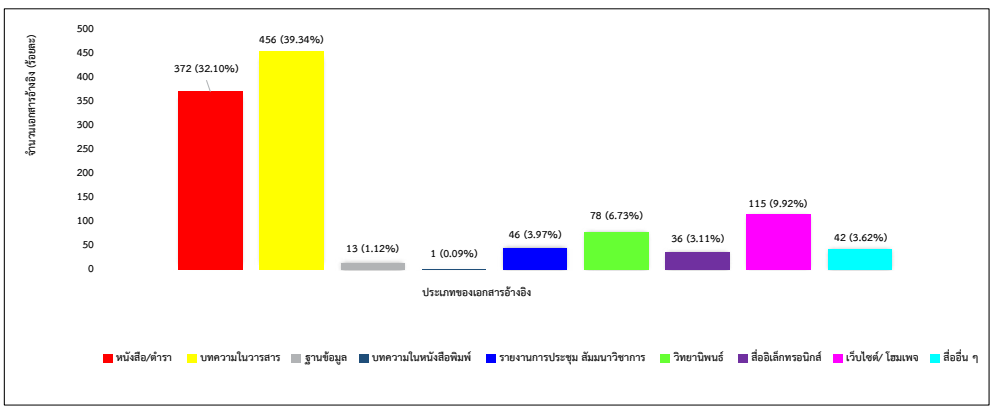
จากข้อมูลที่กล่าวข้างต้นสามารถวิเคราะห์เนื้อหาและสรุปประเด็นวิชาการด้านโรคเอดส์ได้เป็น 6 ประเด็น ได้แก่ การวิจัยด้านวิทยาศาสตร์พื้นฐานและชีววิทยาทางการแพทย์ การวิจัยทางคลินิกเกี่ยวกับโรคเอดส์ การวิจัยทางด้านระบาดวิทยาของโรคเอดส์ การป้องกันและการสาธารณสุข การวิจัยด้านสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์ การติดตามประเมินผล และการตีตราและเลือกปฏิบัติ พบว่ามีบทความโรคเอดส์ที่มีประเด็นเนื้อหาวิชาการตรงกับการวิจัยด้านสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์ มากที่สุดอันดับที่ 1 ถึง 49 เรื่อง (ร้อยละ 46.67) รองลงมาอันที่ 2 การวิจัยด้านระบาดวิทยาของโรคเอดส์ การป้องกัน และการสาธารณสุข 22 เรื่อง (ร้อยละ 20.95) อันดับที่ 3 มีบทความตามประเด็นวิชาการเท่ากัน ได้แก่ การวิจัยทางคลินิกเกี่ยวกับโรคเอดส์และการติดตามประเมินผล 13 เรื่อง (ร้อยละ 12.38) น้อยที่สุดอันดับที่ 5 การตีตราและเลือกปฏิบัติ 8 เรื่อง (ร้อยละ 7.62) และไม่มีประเด็นวิชาการ การวิจัยด้านวิทยาศาสตร์พื้นฐานและชีววิทยาทางการแพทย์ (แผนภูมิที่ 5)

แผนภูมิที่ 5 ประเด็นวิชาการด้านโรคเอดส์ของบทความที่เผยแพร่ในวารสารโรคเอดส์ ปี พ.ศ. 2555-2564 (ปีที่ 24-33)

สำหรับการวิเคราะห์เอกสารอ้างอิงในบทความที่เกี่ยวข้องกับโรคเอดส์ ประกอบด้วยเอกสารอ้างอิง 1,159 รายการ ผู้ศึกษาพบว่าสามารถจัดประเภทเอกสารอ้างอิงตามลำดับดังนี้ อันดับที่ 1 บทความในวารสาร 456 รายการ (ร้อยละ 39.34) อันดับที่ 2 หนังสือ/ตำรา 372 รายการ (ร้อยละ 32.10) อันดับที่ 3 เว็บไซต์/โฮมเพจ 115 รายการ (ร้อยละ 9.92) อันดับที่ 4 วิทยานิพนธ์ 78 รายการ (ร้อยละ 6.73) อันดับที่ 5 รายงานการประชุม สัมมนาวิชาการ 46 รายการ (ร้อยละ 3.97) อันดับที่ 6 สื่ออื่นๆ เช่น เอกสารอัดสำเนา กฎหมาย ประกาศ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง 42 รายการ (ร้อยละ 3.67) อันดับที่ 7 สื่ออิเล็กทรอนิกส์ 36 รายการ (ร้อยละ 3.11) อันดับที่ 8 ฐานข้อมูล 13 รายการ (ร้อยละ 1.12) และอันดับที่ 9 บทความในหนังสือพิมพ์ 1 รายการ (ร้อยละ 0.09) และเมื่อพิจารณาอายุของเอกสารอ้างอิงทุกประเภท พบว่า อายุของเอกสารอ้างอิงเฉลี่ยอยู่ที่ 9 ปี โดยสามารถแบ่งช่วงอายุของเอกสารอ้างอิง ตั้งแต่ 0-3 ปี 4-5 ปี 6-10 ปี และ 11 ปี ขึ้นไป ทั้งนี้ผู้ศึกษาพบว่า ช่วงอายุของเอกสารอ้างอิง 11 ปีขึ้นไป มีจำนวนสูงสุด 354 รายการ (ร้อยละ 30.54) รองลงมาคือ 6-10 ปี จำนวน 300 รายการ (ร้อยละ 25.88) 0-3 ปี จำนวน 281 รายการ (ร้อยละ 24.25) และ 4-5 ปี มีจำนวนน้อยที่สุด 224 รายการ (ร้อยละ 19.33) (แผนภูมิที่ 6 และตารางที่ 3)

แผนภูมิที่ 6 ประเภทของเอกสารอ้างอิงในบทความที่เกี่ยวข้องกับโรคเอดส์เผยแพร่ในวารสารโรคเอดส์ ปี พ.ศ. 2555-2564 (ปีที่ 24-33)

ตารางที่ 3 ช่วงอายุของเอกสารอ้างอิงในบทความที่เผยแพร่ผ่านวารสารโรคเอดส์ ปี พ.ศ. 2555-2564 (ปีที่ 24-33)

ช่วงอายุ	เอกสารอ้างอิง	
	จำนวน	ร้อยละ
0-3 ปี	281	24.25
4-5 ปี	224	19.33
6-10 ปี	300	25.88
11 ปีขึ้นไป	354	30.54
รวม	**1159**	**100.00**

จากการวิเคราะห์คุณลักษณะของคำสำคัญทั้ง 105 บทความ พบว่า มีคำสำคัญทั้งที่เป็นคำและวลีรวมทั้งสิ้น 732 คำ มีทั้งคำและวลีสำคัญภาษาไทย 262 คำ คำและวลีสำคัญภาษาอังกฤษ 370 คำ โดยแยกเป็นวลีสำคัญภาษาไทยสูงถึง 294 วลี (ร้อยละ 81.22) รองลงมา ได้แก่ วลีสำคัญภาษาอังกฤษ 262 วลี (ร้อยละ 70.81) คำสำคัญภาษาอังกฤษ 108 คำ (ร้อยละ 29.19) และน้อยสุดคือ คำสำคัญภาษาไทย 68 คำ (ร้อยละ 18.78) (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 คำสำคัญในบทความ จำแนกตามรูปแบบและภาษาที่ใช้ในบทความที่เผยแพร่ในวารสารโรคเอดส์ ปี พ.ศ. 2555-2564 (ปีที่ 24-33)

คำสำคัญ	จำนวน	ร้อยละ
คำสำคัญภาษาไทย	68	18.78
วลีสำคัญภาษาไทย	294	81.22
คำสำคัญภาษาอังกฤษ	108	29.19
วลีสำคัญภาษาอังกฤษ	262	70.81
รวม	**732**	**100.00**

วิจารณ์

จากการศึกษาครั้งนี้พบว่าจำนวนหน้าเฉลี่ยของบทความอยู่ที่ 12 หน้า มีบทคัดย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นไปตามขอบเขตการเผยแพร่บทความในวารสารโรคเอดส์ ซึ่งกำหนดไว้ที่ 8-12 หน้า และมีบทความ 2 เรื่อง (ร้อยละ 1.90) ที่มีเนื้อหาทั้งหมดเป็นภาษาอังกฤษ ซึ่งถือว่าไม่ขัดต่อเงื่อนไขของวารสารโรคเอดส์ สำหรับรูปแบบการศึกษาวิจัยพบว่า บทความส่วนใหญ่เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) 76 เรื่อง (ร้อยละ 72.38) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Mohan, et al.[13] ที่ศึกษาวิเคราะห์วารสาร International Journal of Behavioral Science (IJBS) ที่เผยแพร่ระหว่างปี ค.ศ. 2006-2017 โดยพบว่าระเบียบวิธีวิจัยที่ใช้ในการเขียนบทความเป็นวิธีการวิจัยเชิงปริมาณมากที่สุดถึง 38 เรื่อง และผลการวิจัยของ Egmir, et al.[14] ที่ศึกษาวารสาร International Journal of Instruction และพบว่าบทความส่วนใหญ่ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณเช่นเดียวกัน ทั้งนี้บทความ ส่วนใหญ่เป็นบทความวิชาการ 74 เรื่อง (ร้อยละ 70.48) มาจากผู้เขียนหลักสังกัดกระทรวงสาธารณสุขส่วนใหญ่เป็นบุคลากรส่วนกลาง จำนวน 65 เรื่อง (ร้อยละ 61.90) ซึ่งแตกต่างจากการศึกษาของนรากรและณัติยา[15] ที่นำเสนอการวิเคราะห์วารสารทางการพยาบาลไทย ปี พ.ศ. 2554-2559 พบว่าผู้ผลิตวารสารส่วนใหญ่มาจากมหาวิทยาลัยรัฐมากที่สุด จำนวน 23 วารสาร (ร้อยละ 35.94) รองลงมาเป็นโรงพยาบาลของรัฐ ซึ่งรวมถึงสถาบันการศึกษาอื่นๆ ที่สังกัดกระทรวงสาธารณสุข จำนวน 20 วารสาร (ร้อยละ 31.25) และเนื้อหาบทความที่ได้รับการตีพิมพ์แต่ละกลุ่มมีความแตกต่างกันไม่มากนัก ส่วนมากจะเป็นบทความด้านการจัดการเรียนการสอน/การศึกษาทางการพยาบาล ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้ผลิตวารสารเหล่านั้นเป็นหน่วยงานที่จัดการเรียนการสอน การทำวิจัย ของคณาจารย์ รวมทั้งของนักศึกษาในระดับปริญญาโทและปริญญาเอก

สำหรับกลุ่มตัวอย่างศึกษาของบทความโรคเอดส์แต่ละเรื่อง ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มผู้มีเชื้อและคู่เพศสัมพันธ์ จำนวน 46 เรื่อง (ร้อยละ 43.81) สอดคล้องกับเป้าหมาย “ไม่ติด ไม่ตาย ไม่ตีตรา” ยุทธศาสตร์แห่งชาติว่าด้วยการยุติปัญหาเอดส์ พ.ศ. 2560 - 2573[2] การวิเคราะห์ประเด็นเนื้อหาบทความส่วนใหญ่พบว่าเป็นการวิจัยด้านสังคมศาสตร์ และพฤติกรรมศาสตร์ จำนวน 49 เรื่อง (ร้อยละ 46.67) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษา ของ Mohan, et al.[13] ที่พบว่าเนื้อหาของบทความนำเสนอในสาขาวิชา Behavioral Science มากที่สุด จำนวน 31 บทความ จากบทความทั้งสิ้น 86 เรื่อง ปัจจุบันยังไม่พบการศึกษาในลักษณะที่คล้ายคลึงกันในสาขาวิชาอื่น และเป็นที่น่าสังเกตว่า ไม่พบบทความการวิจัยด้านวิทยาศาสตร์พื้นฐานและชีววิทยาทางการแพทย์ (Basic Science and Biomedical Research on HIV/AIDS) ถูกเผยแพร่ในวารสารโรคเอดส์ มีเพียงการรายงานความคืบหน้าในการพัฒนาวัคซีนที่เกี่ยวข้องกับการติดเชื้อเอชไอวีในที่ประชุมระดับโลก ซึ่งไม่เป็นไปตามองค์ประกอบของบทความ และอาจเกิดช่องว่างในการศึกษาด้านนี้ เพราะระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาวิจัยค่อนข้างนาน หรือประเด็นนี้ยังไม่มีความคืบหน้าจากองค์ความรู้ที่มีอยู่ สำหรับเอกสารอ้างอิง แม้ว่าส่วนใหญ่เอกสารอ้างอิงจะมีอายุมากกว่า 11 ปี ถึง 354 รายการ

(ร้อยละ 30.54) ซึ่งถือว่าไม่สอดคล้องกับการศึกษาของอินทิรา นนทชัย[9] ที่ค้นพบว่าช่วงอายุของเอกสารอ้างอิงที่ทันสมัยและดีที่สุดอยู่ในช่วง 1-5 ปี แต่หากจะรวม 2 ช่วงอายุของเอกสารอ้างอิงที่ทำการศึกษาในวารสารโรคเอดส์ ได้แก่ 0-3 ปี และ 4-5 ปี จะมีรายการเอกสารอ้างอิงถึง 505 รายการ (ร้อยละ 43.57) ก็ยังถือว่ามีความสอดคล้องกับการศึกษาข้างต้น ส่วนประเภทของเอกสารอ้างอิงส่วนใหญ่เป็นบทความในวารสาร 456 รายการ (ร้อยละ 39.34) ก็สอดคล้องกับการศึกษาของอินทิรา นนทชัย[9] ที่ระบุว่าผู้เขียนบทความอ้างอิงบทความในวารสารมากที่สุด จำนวน 1,347 รายการ ในส่วนของคำสำคัญ มีการระบุคำสำคัญเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ คำสำคัญ และวลีสำคัญ การระบุคำสำคัญในบทความที่มีความหลากหลาย และจำนวนครั้งที่มีการระบุคำสำคัญมีจำนวนค่อนข้างน้อยมาก จึงไม่สามารถแสดงให้เห็นถึงความสำคัญ แนวโน้ม หรือพัฒนาการในทางวิชาการในคำสำคัญที่ระบุในบทความได้อย่างชัดเจน แน่นอนว่าการส่งเสริมให้มีการศึกษาวิจัย และนำเสนอประเด็นวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโรคเอดส์มีส่วนสำคัญต่อการศึกษาทฤษฎี ข้อค้นพบการพัฒนาแนวทางการดำเนินงาน การผลักดันนโยบายและมาตรการ รวมถึงประเมินผลการดำเนินงานต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในประเทศไทย ทำให้ทราบว่าการดำเนินงานที่ผ่านมาสามารถยุติปัญหาเอดส์ได้จริงหรือไม่ และควรผลักดันส่งเสริมการดำเนินงานด้านใดเพิ่มเติม รวมถึงสนับสนุนการเผยแพร่ข้อมูลงานวิจัย ผลงานทางวิชาการผ่านทางวารสารที่มีคุณภาพ และเป็นที่ยอมรับในวงการวิชาการ วารสารโรคเอดส์เป็นเพียงตัวเลือกหนึ่งในการเผยแพร่ผลงานวิชาการของผู้เขียนบทความ ในการศึกษาครั้งนี้ยังมีข้อจำกัดด้านการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลหากต้องการวิเคราะห์ข้อมูลในปีเริ่มต้นจนถึงปัจจุบัน เนื่องจากข้อมูลที่มีอยู่ในรูปแบบเล่มพิมพ์ (printing) การคัดเลือก และดึงข้อมูลมาวิเคราะห์ จึงต้องใช้เวลาเพิ่มขึ้น แตกต่างจากข้อมูลปัจจุบันที่อยู่ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ มีฐานข้อมูลที่ใช้อธิบายชุดข้อมูล โดยระบุรายละเอียดแหล่งข้อมูลและคำอธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูล (Meta Data)[16] ทำให้สามารถดึงข้อมูลที่สนใจศึกษามาวิเคราะห์ได้อย่างรวดเร็ว และหากจะมีการศึกษาวิจัยต่อในอนาคต ควรศึกษาหรือวิเคราะห์ประเด็นเพิ่มเติม ได้แก่ (1) การวิเคราะห์บทความที่เผยแพร่ในวารสารโรคเอดส์ที่เป็นประเด็นโรคอื่น ๆ (วัณโรค โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และโรคไวรัสตับอักเสบ บี และ ซี) (2) การวิเคราะห์เนื้อหาบทความวารสารโรคเอดส์ต่อเนื่องทุก 5 หรือ 10 ปี และ (3) เปรียบเทียบข้อมูลการส่งบทความ เข้ามาเผยแพร่ในวารสารโรคเอดส์ในแต่ละช่วงเวลากับแนวทาง/นโยบายการดำเนินงานของวารสารโรคเอดส์

เอกสารอ้างอิง

1. Division of AIDS & STIs. Estimates of HIV infection and AIDS patients in Thailand using a mathematical model Spectrum-AEM [Internet]. Nonthaburi: Division of AIDS & STIs; 2019 [cited 2022 Aug 12]. Available from: https://hivhub. ddc.moph.go.th/epidemic.php (in Thai)
2. National Committee for the Prevention and Response to AIDS. Thailand national strategy to end AIDS 2017-2030. Bangkok: NC Concept; 2017. (in Thai)
3. Thai-Journal Citation Index Centre [Internet]. Bangkok: Thai-Journal Citation Index Centre; 2019 [cited 2022 May 1]. Available from: https://tci-thailand.org/detail_journal.php?id_journal=782 (in Thai)
4. Buason R. Qualitative research in education. 21th ed. Bangkok: Chulalongkorn University Press; 2013. (in Thai)
5. Dalglish SL, Khalid H, McMahon SA. Document analysis in health policy research: the READ approach. Health Promot Perspect. 2020; 35(10): 1424-31.
6. Intaprom W. Analysis and presentation of qualitative data analysis. Academic Journal Phranakhon Rajabhat University. 2019;10(2):314-33. (in Thai)

7. Morgan H. Conducting a qualitative document analysis. Qual Rep. 2022;27(1):64-77.
8. Inthachai A, Warunyanugrai S, Panmeka P. Content analysis of articles in library and information science journals published between 1997-2014. Journal of Library and Information Science Srinakharinwirot University. 2017;10(2): 90-104. (in Thai)
9. Nonthachai I. Content analysis articles on Suranaree Journal of Social Science. Information KKUL. 2021; 28(1): 113-30. (in Thai)
10. Pooncharoen W, Fongsiri T, Yanrangsri T, Phawanaporn V, Sirisreetreerux R, Yothaprasert K, et al. Collection and analysis of research on AIDS in Thailand, 1993 - 1997. Nonthaburi: AIDS Division, Department of Communicable Disease Control, Ministry of Public Health; 1999.(in Thai)
11. Uthis P, Phuengnam K. Summary of academic content, Proceeding, The 14th National Seminar on AIDS and the 1st Sexually Transmitted Infections. The 14th National Seminar on AIDS and the 1st Sexually Transmitted Infections; 2014 Dec 17-19; IMPACT Muang Thong Thani, Nonthaburi. Nonthaburi: Bureau of AIDS, TB and STIs, Department of Communicable Disease Control, Ministry of Health; 2015. 316 p. (in Thai)
12. Yanrangsri T, Triwitsakul C, Tangkuha P, Nuntavichai K. Summarize and synthesize knowledge of the 15th National Seminar on AIDS and Sexually Transmitted Infections. The 15th National Seminar on AIDS and Sexually Transmitted Infections; 2017 Mar 7-9; Centra by Centara Government & Convention Chaeng Watthana, Bangkok. Bangkok: Graphic and Design Publishing House; 2017. 36 p. (in Thai)
13. Mohan KP, Peungposop N, Junprasert T. State of the art behavioral science research: a review of the publications in the international journal of behavioral science. Journal of Behavioral Science. 2016;11(1):1-18.
14. Egmir E, Erdem C, Kocyigit M. Trends in educational research: a content analysis of the studies published in International Journal of instruction. International Journal of Instruction. 2017;10(3): 277-94.
15. Ponharn N, Prommasaka Na Sakonnakhon N. A content analysis of nursing journals from 2011 to 2016. Journal of Humanities and Social Sciences Mahasarakham University. 2019;37(5): 65-74. (in Thai)
16. National Statistical Office. A detailed description of the data set [Internet]. Bangkok: Ministry of Digital Economy and Society; 2020 [cited 2022 Aug 25]. Available from: https://gdhelppage.nso.go.th/p00_03_006.html (in Thai)